

על קרב ההתקדמות והרדיפה

למנוע מהאויב ניצול יתרון האפתעה מצדו, שעה שנתונה בידו מידה רבה של אפשרות-יזמה ובידיו המפתח להכתיב את מקום הקרב ומועדו.

יש וההתקדמות תתנהל שעה שהאויב יימצא בנסיגה, בין אם תהיה זו נסיגה יזומה, כחלק מתכנית-הגנה כוללת שלו, או שנסיגתו תהיה לו להכרח, בתור קף המסיבות הטקטיות. באפשרויות המתוארות להלן ישאף ודאי כל כוח תוקף להפוך התקדמות כזו לרדיפה, למען יוכל להשמיד את האויב ולהשלים את המשימה שהוטלה עליו.

מושג הרדיפה, מקומו ניכר כבר בתפעולתן של מסגרות טקטיות קטנות ביותר, בשלב של ניצול-ההצלחה הרדיפה-באש אחר אויב נסוג — ועד להנעת כוחות גדולים, לאחר שלב ההבקעה, במגמה להכות באויב, לשבשו ולמנוע בעדו כל אפשרות ליצור מצב נוח-להתארגנות לצורך התקפות-נגד או לבלימת התקדמותו של התוקף.

טבעי, איפוא, שכמה מן הדברים המיחדים את קרב ההתקדמות יהיו משותפים אף לשלב הרדיפה גם במקרה הראשון וגם בשני, יימצאו כוחותינו בתנועה מתמדת קדימה, על אף שמבנה הקרקע עלול יהיה להשתנות כה תכופות. המיחד את המשותף בין שני מצבי-קרב אלה הוא, איפוא, בניידות שבהם, ואילו אופיו של הקרב-הנייד, באשר-הוא, מתבטא בהרכב המיוחד של הכוחות, בבנייתם ובארגונם.

בתנאים אלה, אופיים של ידיעות-מודיעין על האויב; נתוני-השטח המשתנים מדי-פעם, אורכה ההכרחי של השדרה המתקדמת או הרודפת, וקצב-התנועה המהיר — כל אלה מחייבים, איפוא, פיזור וחלוקה מוקדמים של אמצעי-האש ושל כוחות-הסיוע האחרים. המגבלה, הכרוכה בפיזור וחלוקה מוקדמים אלה מתבטאת, כמובן, בקשיי השליטה; ולפיכך נדרשים כאן פקודות-מוקדמות, שימוש רחב בפקודות-התראה, סיור נרחב ועמוק, תרגול-מראש של הגייסות — ולמהירות-תנועתם של המפקדים, ולחילופי מקומם, בכל שלב, נודעת חשיבות מכרעת להשגת ההצלחה.

כללי-סוד אחד מבדיל, באשר לתפיסה-המהותית, בין קרב-ההתקדמות לקרב-הרדיפה, בעוד שההתקדמות תהיה בעיקרה בבחינת תנועה-למגע עם האויב

אין בכונת רשימה זו לעסוק בחזרה על כל יסודותיה ועקרונותיה של צורת-התנגשות זו; שהרי אלה מפורטים בחוברות-ההדרכה, וכל המעיין בהן יוכל להרחיב ידיעותיו בתחום האמור — ואכן, ייטיב אם כך יעשה.

כבכל נושא תורתי — קל-יחומר כשהמדובר ב-נושאי תורת-לחימה כאלה — ימצא כל אחד מאתנו לעתים פער לא-קטן בין הלכת-התורה, שבכתב, לבין צורתה המיושמת, בתנאי הזירה והקרב הנתונים, שכן בגודל פער זה או בצמצומו, מתבטאים כושר הניתוח-ההגייוני, השיקול וההערכה-הטקטית של המפקד המ-סוים, ותבונתו בהפעלת הגייסות.

אין זו, איפוא, בגדר פונקציה טכנית-תרגולית גרידא — אדרבא, יישומה בידי אותו מפקד מותנה בכושר-מנהיגותו ובנסיגונו.

לחימה בתנאי התקדמות ורדיפה הנה כמעט צורת-קרב בפני עצמה; ויש ויש דברים המייחדים סוגיה זו משאר צורות הקרב — והדבר אמור אפילו לגבי הנושא "התקפה", במשמעותו הקלסית המוכרת לנו, (וזאת מפאת מידת הניידות שבצורת-לחימה זו, — וריבוי הנעלם על הידוע בשלבי-התכנון החפוזים לקראת הקרב, ובעיצומו, האופייניים לה). לפיכך, אנסה לעמוד על כמה וכמה סוגיות-משנה, שיש בהן כדי להמחיש עקרונות, הנראים נדושים, כביכול, וליתן ביד מפקדים את הפתרונות הנכונים-יותר — תוך כדי שמירה על יישומם הנכון בתנאים המיוחדים לקרב זה.

ההתקדמות והרדיפה — יש בשני מושגים אלה חלקים חופפים הדדית במהותם, שכן מצויה בשניהם התנועה קדימה — אף כי שונה אולי מושג המהירות שבשניהם. משמעותם המשותפת — מרחב וזמן, איגוד-כוחות, שליטה וכדומה, אך שונה, לעומת-זאת, משי-מעותם באשר למסיבות המגדירות את מצבו של האויב, מערכו ומידת-כוננותו.

אנו מכירים את תנועת ההתקדמות-למגע; לעתים יהיה זה קרב, המתנהל במצב שאינו מן הנוחים בשביל התוקף — מפאת ההכרח לבצע את תנועתו ללא ידיעות ונתוני-מודיעין מספיקים. מהי-רות התנועה תהיה בהכרח אטית ומוגבלת יותר, מחמת סרבול של אמצעי אבטחה ומנע — הבאים

קד המשמר-הקדמי, לשימושו — במידה ובפעולתו יצטרך לכך.

ב. איגוד הכוחות: מבנה איגוד-הכוחות שיש לבחור בו ייבחן בהתחשב בפני-הקרקע ובמצב האויב, והוא יאורגן כך שישאר למפקד בכל-עת מכסימום הגמישות בהנעת הכוחות, ובשינוי מקומם וסדר-תנועתם בשדרה. מקומם של יסודות-כוח כגון אר-טילרית-שדה, יחידות נגד-טנקיות ויחידות ציוד-מכני הנדסי — מן הראוי שיקבע תוך שיקול מחושב, ומתוך הערכתן-מראש של האפשרויות הטקטיות השונות העשויות-להתהוות.

בבואנו לבחון את תפעול הארטילריה בקרב-התקדמות-ורדיפה יהיו לנגד עינינו שני הכללים החיוניים: — ראשית, מקומה בשדרה של מרבית ה-ארטילריה — קדימה; ושנית, הצורך בהחזקת "רגל אחת על הקרקע" כל-אימת שצפויה לנו אפשרות מידית לכניסת כוחותינו לפעולה, כתוצאה ממגע.

מציאותם של מספר תוחתנים מוכנים לפעולה, גם אם יחייב ענין זה דילוגים של סוללות בתוך הגדוד, היא הנותנת את מכסימום המהירות והגמישות בפעולת-האש במסיבות "מודמנות", ושאין צפוי-מראש; הכללת מרגמות-כבדות בתוך הארטילריה — יתרונות רבים לה; וביחוד באשר למהירות פריסתן והצבתן ולאפשרות, תודות להן, "להחזיק רגל אחת על הקרקע" גם בשלב הראשוני של התפר-סות הכוחות הארטילריים, אך מכלי-מקום חשיבות רבה נודעת להקפדה על בחירתם-מראש של שטחי-פריסה ועל פיצול נכון של הארטילריה בשדרה. פיצול נכון של הכוחות הנגד-טנקיים יביא בחשבון את צורך אבטחת התנועה לאורך שדרת-המסע, וביחוד כאשר קיים תחשש להתקפות שריון אויב מן האגף; אך יש לקחת בחשבון גם אפשרות של ניצול כלי-נשק אלה לפצפוצ עמדות אויב, כאשר יעמוד המשמר-הקדמי בפני המשימה של ביצוע התקפה על מערכים-מוגנים.

מקומן של יחידות חיל-ההנדסה בשדרה, וביחוד של יחידות הציוד המכני-ההנדסי, משפיע במישרין על אפשרות הפעלתן; ומאידך גיסא יקבע מקומן זה גם את הקצב והמהירות של התקדמות גוף-השדרה בכללו — שכן עשוי האויב בנסיגתו (בין שיהיה זה חלק מתכניתו האופרטיבית, ובין שהדבר יבוא כתוצאה מהמסיבות הטקטיות, ומיתרון-כוחו של התוקף) לנצל את פני-השטח ולבצע פעולות-השהיה בהיקף ומימדים נרחבים, דרכי-התנועה יימצאו אזי ממוכ-שלים; ומכשולים טבעיים יחזקו, ע"י שיתוספו עליהם

— שמגמתה חיפוש אחריו, מציאתו ואיכונו המדויק (כולל איכוני-תוך-קרב), ע"מ להנחית עליו את ההת-קפה — הרי הרדיפה תהיה שלב בהתקפת כוחותינו, שלב המתהווה לאחר הבקעת מערכו ותוך-כדי נסיגתו. מגמת הרדיפה תהיה למנוע בעד התארגנות-מחדש ולהביא לכלל השמדתו הפיסית, והמדובר יהיה עתה באויב שכבר ידוע לנו ממגע-הקרב הקודם ומנתוני מודיעין אחרים, שיימצאו לרוב בידי גייסותנו אשר לחמו זה-עתה נגדו.

ומכאן — לכמה מן הנקודות העיקריות עליהן מן-הראוי להרחיב הדיבור — ושבהן ניתן אף לחלוק, ומכלי-מקום אפשר ואפשר שיימצא מישור בתוכנו אשר לו השגות שונות לחלוטין לגביהן.

א. הסיוך הרחב והעמוק: חשיבות מכרעת נודעת לכך שיקוימו סיוורים נרחבים ועמקים — קדי-מה ולאגפים, יש באלה משום אבטחת הפיקוד וה-גייסות, השגת ידיעות-מודיעין על פעולות האויב, ומתן התראה מוקדמת לפיקוד — עלי-מנת שהיזמה וחופש-הפעולה תהיינה תמיד שמורות בידי המפקד. בכדי להשיג כל אלה, יש לבחון ולשקול תחילה את הרכב הכוחות המסיירים ואת אורח-פעולתם. בחטי-בות הרגלים יהיו בודאי כוחות-הסיוור מורכבים בדרך-כלל מיסוד של חיל-רגלים-מוסע (יחידות סיוור ויחידות-רגלים מאומנות אחרות) ומיסוד של שריון. נוסף לאלה תכלול כרגיל בהרכבם נציגות מתאימה של הנדסה וארטילריה, משימתם העיקרית — השגת ידיעות על השטח והאויב תוך תנועה רחבה ומהירה, מתן התראה — והימנעות מכניסה לקרב עם כוחות עיקריים של האויב.

ידיעות על נתיבי-תנועה (עבירות), תנועות אויב, איכונו וצורת נסיגתו (אם בעזרת מסכי-השהיה גידיים, או תוך השענות על מתחמים-מוגנים ומבו-צרים), מקומו של שריון האויב וכו' — יהיו מן הנתונים החשובים, אותם ישאף כל מפקד לקבל. חשיבותם של נציגי חיל-ההנדסה וחיל-התותחנים תהא בכך, שהם יהיו הראשונים אשר יעמדו על אפשרויות התעבורה ועל דרכי ההתגברות על מכשול-לים, ואילו התותחנים יעמדו מראש על שטחי-פריסה מתאימים לארטילריה, ועוד ענינים כיו"ב.

מסכי-הסיוור הקדמיים יהיו כרגיל כלולים במסגרת הכוחות החטיבתיים. אך מן-ההכרח שכוחות אלה — על אף היותם כפופים למפקדת-החטיבה — יוכלו להעביר אינפורמציה חיונית וחשובה ישירות אל מפק-

הממונה יתגר"זמה ויתרגמישות בשליטה על הכוחות העומדים לרשותה ובהפעלתם. אמצעי הקשר והשליטה — הכרח שיהיו יעילים ביותר; וקשרים ומפקדים כאחד — מן הצורך שיהיו בקיאים בתהליכי דיבור מקוצרים. מערכת הקשר תשען בעיקרה על מערכת אלחוט, כולל תחנות ב-ניים ע"מ לודא את רציפות הקשר במשך כלל התנועה (כולל חציית שטחים שקיים בהם החשש של מיסוך ושל הפרעות אטמוספיריות). במבצעים כאלה יהיה מקום לשימוש רחב ברצים, אך, מאידך גיסא, אין להמנע גם מהנחת קוים, במסיבות בהן עשוי להתאפשר שימוש תכליתי באלה.

נוהל הקרב צריך, כאמור, שיהא קצר ומזורז, ללא עצירות ושהיות יתרות. הפקודות — צריך שתמסרנה באלחוט ויש לנקוט שימוש רחב ביחוד בפקודות התראה מקדימות. הללו, וכן שקידה קבועה "להחזיק בתמונה" את המפקדות ודרגיה הפיקוד הנמוכים, הם המפתח לתוספת יכולת שליטה וליתר מהירות בקרב. אף כי הפקודות, כפי שצוין לעיל, צריך שתהיינה קצרות; וגם אם רובן של אלו שינתנו תוך-כדי מהלך הקרב, יועברו באלחוט, — הרי אין בכ"י לראות עצמנו פטורים לחלוטין מהוצאת פקודות בכתב. יש הכרח שהתחלת המבצע תשען על פקודת מבצע; וגם אח"כ, שלבים מכריעים במהלכו של הקרב מן הראוי ש"יכוסו" אף-הם ע"י פקודה כתובה. אין ספק ששלב ההתארגנות, כאשר יחול במהלכו של קרב כזה, יחייב הוצאת פקודה מפורטת — ע"מ למנוע אי-הכנות מזיקות בכל הקשור לחלוקת הגזרות, הקצבות האש ותכנית האש, ומכות-הנגד המתוכננות מראש שלנו. ככל צורת-קרב — יש ללמוד ולתרגל גם את דרך ההתקדמות והרדיפה. אמנם נכון הוא שקשיים אובי-קטיביים רציניים יתיצבו בפני כל אחד אשר יגש להכנתו ועריכתו של תרגיל בסוגיה זו ברמת העוצבה, אך על כך — ברשימה אחרת.

מיקוש, פיצוץ וחבלה. לפיכך, הכרחי שיימצא עם כוחות המשמר הקדמי יסוד הנדסי מסוים. אינפורמציה שוטפת, המגיעה תוך תנועת הגוף קדימה, על מכשולים צפויים או קיימים בפועל, תסייע למפקד הן בהחליטו על הקצאת אמצעים נוספים והן בשעת קבעו את אורח הפעולה שלפיו יש לפעול לשם התגברות על המכשול, ועל מי תהיה האחריות לסילוקו של המכשול או להתקנת מעבר המאפשר לעקפו או לחצותו.

משנתקל הכוח במכשול רציני, מן ההכרח שפעו-לתו באותו מקום תימצא באחריותו של מפקד אחד מכוחות המשנה; מכל מקום, אין היא יכולה להיות נתונה, בשום פנים ואופן, לאחריותו של מפקד מחלקת-ההנדסה — שעיקר-ענינו צריך להיות בארגון יעיל של עבודות הציד-המכני והפלסים העומדים לרשותו; כל ליקוי בארגון עבודה זו יגרום להשהיית הכוחות בהתקדמותם — ויצור לאויב מצב נוח להתארגנותו לקראת הבאות.

ג. מפקדות ועבודת-מטה: בכמה מצבים מבצעיים אחרים, אסור כי אופייה המיוחד של צורת-קרב זו יגרום לשינוי מסגרות בארגון המפקדות. האלמנטים של מפקדה-עורפית, מפקדה-עיקרית וחבורת-פיקוד קדמית — הכרח המציאות הוא שישמרו בקפידה יתירה; שכן בשמירה על אלו, ובשגרת עבודה נכונה בתוך המפקדה, מופקד יסוד הכוננות והגמישות בניהול הקרב.

ניידותו של הקרב בצורתו זו, והמהירות-בקצב שבו, ישפיעו בהכרח על ארגון משרדי המפקדה, יבלי-טו את נוהל-הקרב המזורז והקצר וישימו דגש על פקודות קצרות, ברורות ומהירות — ומבחן היכולת לקיים כל אלה יימצא בתרגומת מוקדמת, ובקיום ה"אמצעים והעזרים הטכניים המתאימים. מקום המפקד-דים — קדימה ככל-האפשר, ע"מ שיהיה לאל"דים להשפיע על מהלך-הקרב בכל שלביו. טוב יעשה מפ-קד עוצבה אשר יחזיק בסמוך לו, ועלידו ממש, את מפקדי אותן יחידות-המשנה הנעות בגוף השדרה למ-ען יוכלו גם הם לראות ולצפות את ההתפתחויות הטקטיות בהן עלולות יחידותיהם להיות מוכנסות לפעולה. באם יחזוקו המפקדים קדימה — ימנע הדבר עיכובים ועצירות שעה שיהיה צורך בהחלפת המש-מר-הקדמי, יאפשר הכנסתו במקביל או בדירוג, של יחידות לצורך פריסה רחבה-יותר או לשם עיקוף מכשולים העלולים להשהות את הכוח ולו גם לזמן קצר בלבד, ומעל-לכל, ניתנים ע"י כך למפקדה-